

Midrash Tehillim

מדרש תהילים

מדרש תהילים קכא | Midrash Tehillim / Psalms 121

Midrash

מדרש

Midrash Tehillim 121 Part 1

1. A son to ascents. I will lift up my eyes unto the mountains, from whence will my help come? My help comes from the Lord (Tehillim / Psalms 121:1). David said, A son to ascents. After You have taken us up the last ascent, we will not be brought down. That is to say, after God saves us from the kingdom of Esau, we will not again be degraded in servitude to the kingdoms, as is said, And saviors will come up on Mount Zion to judge the Mount of Esau; and the kingdom will be the Lord's (Obadiah 1:14). The children of Israel said to the Holy One blessed be He, To You we will sing a song of the last ascent whereto You will raise us from among the kingdoms. Hence, it is said, A song to ascents. I will lift up my eyes unto the mountains, etc. What is meant by unto the mountains? It means that on the day when the Holy One blessed be He, comes to judge mankind, the children of Israel will look unto the fathers to plead for them, but no father will be able to save his son and no man will be able to save his brother. In their time of distress, on the day of judgment, the children of Israel will lift up their eyes to their Father in heaven, and say For You are our Father; for Abraham knows us not, and Israel does not acknowledge us. You, O Lord, are our Father, our Redeemer from everlasting is Your name (Isaiah 63:16). My help comes from the Lord, who made heaven and earth (Tehillim / Psalms 121:2). The Holy One blessed be He, said this to Israel, Do you know who will help you? He who made heaven and earth.

Midrash Tehillim 121, Part 2

2. He will not suffer your foot to slip (Tehillim / Psalms 121:3). What is meant by He will not suffer your foot to slip? When all men are in danger of slipping into Gehenna, you will not slip. Similarly, the verse, To Me belongs vengeance, and recompense, their foot will slide in due time (Devarim / Deuteronomy 32:35) means that when the foot of the wicked slides, you will not slide, for it is said, He will keep the feet of His holy ones (1 Samuel 2:9). Hence, it is written, O bless our

מדרש תהילים פרק קכא סימן א

א שיר למעלות אשא עיני אל ההרים וגו'. דוד אמר שיר למעלות משנתת עלינו מעלה זו אין אנו יורדין, משיושיענו ממלכות עשו שוב אין אנו יורדין עוד לשעבוד מלכות, שנאמר ועלו מושיעים וגו' (עובדיה א כא), אומרים ישראל להקב"ה אנו נאמר לך שירה על אותה מעלה שהעליתנו מן המלכות, לכך נאמר שיר למעלות אשא עיני וגו'. מהו אל ההרים. יום שיבא הקב"ה בדין וישראל מסתכלין באבות שידברו עליהם זכות, ואין אב שימלט את בנו, ואין איש שימלט את אחיו, באותה צרה ביום הדין, באותה שעה נושאים את עיניהם לאביהם שבשמים ואומרים כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וגו' (ישעיה סג טז). עזרי מעם ה' וגו'. כך אמר הקב"ה לישראל אתם יודעים מי עוזר אתכם, עושה שמים וארץ.

מדרש תהילים פרק קכא סימן ב

ב אל יתן למוט רגלך. מהו אל יתן למוט, בשעה שימוטו הכל לגיהנם אתם אינכם מוטים, וכן אמר הכתוב לי נקם ושלם לעת תמוט רגלם (דברים לב לה), כשתמוט רגלם של רשעים אותה שעה אינכם מוטים, שנאמר רגלי חסידיו ישמור (ש"א שמואל א' ב ט), וכתיב ברכו (ה' כל חסידיו) [עמים אלהינו]

God, you people (Tehillim / Psalms 66:8). For what reason are you to bless God? Because, as the next verse says, He has set our soul in life, and suffered not our foot to slip.

Midrash Tehillim 121, Part 3

3. Behold, He that keeps Israel does neither slumber nor sleep (Tehillim / Psalms 121:4). But is there such a thing as sleep in heaven? Surely not. In heaven there is no sleep, nor is there sitting. As Scripture says, I saw in the visions of my head upon my bed, and behold a wakeful one and a holy one came down from heaven (Daniel 4:10), and says also, The matter is by the decree of the wakeful ones (Daniel 4:14). In these verses, the word wakeful proves that there is no sleep in heaven. Why, then, does the Psalmist make a point of saying that He that keeps you does not slumber? Because it would appear from the troubles which come upon the children of Israel in this world that the Holy One blessed be He, was asleep, if one dare speak thus. Indeed, Asaph did say, Awake, why do You sleep, O Lord? (Tehillim / Psalms 44:24). But from the prophets it can be shown that He that keeps you does not slumber. When the Prophets prophesied and wept, saying, If I forgot you, O Jerusalem (Tehillim / Psalms 137:5), should they not have spoken in the plural? It must be concluded that the Holy One blessed be He, was saying to the Prophets, You weep, and was saying through them, I weep with you. Thus the I in If I forgot you, O Jerusalem is the Holy One blessed be He, saying, I will not forget you. Likewise, He said through Isaiah, Can a woman forget her sucking child, that she should not have compassion on the son of her womb? Yes, these may forget, yet will I not forget you (Isaiah 49:15). In the light of this verse is If I forgot you, O Jerusalem to be understood. The Prophets wept not because of Zion, when they said, There we sat down, yes, we wept, when we remembered Zion (Tehillim / Psalms 137:1), but because of Him who had once dwelt in Zion. The Psalm says further on, Let my tongue cleave to the roof of my mouth, if I remember you not (Tehillim / Psalms 137:6). When ought a man not remember Zion? He ought to remember Zion when he is standing in the prayer of the Eighteen Benedictions, and says, To Jerusalem, Your city, return in mercy, and when he is reciting Grace after a meal, and says, The Lord who will comfort Zion and rebuild Jerusalem. He ought to remember Zion at the Shabbat service when he is reading the lesson from the Prophets, and says Have mercy upon Zion because it is the house of our life. Hence it is said, If I remember you not; if I set not Jerusalem upon my chiefest joy (Tehillim / Psalms 137:6). By upon, etc., the Psalmist alludes to the ashes which are put upon the bridegroom's head and upon the bride's head during the wedding. Hence, it is said, If I set not Jerusalem upon my chiefest joy. Remember O Lord, against the children of Edom the day of Jerusalem (Tehillim / Psalms 137:7). Why does the Psalmist single out Edom? Was Edom the first to destroy Jerusalem? Was not rather Babylon the first to destroy it? Why then does the Psalmist say, Remember, O Lord, against the children of Edom

(תהלים סו ח) , על איזה דבר אתם מברכין, השם נפשנו בחיים וגו' (שם שם תהלים ס"ו ט).

מדרש תהלים פרק קכא סימן ג

ג הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. וכי יש שינה למעלה חלילה לא שינה ולא ישיבה יש למעלה, כן אמר הכתוב הוזה הוזה בחזוי (ליליא) [ראשי על משכבי] ואלו עיר וקדיש מן שמיא נחת (דניאל ד י) וכתוב בגזרת עירין פתגמא (שם שם דניאל ד יד), הא מכאן שאין שינה למעלה, אלא מה אל ינום שומרך, אלא מן הצרות הבאות על ישראל בעולם הוזה כביכול הקב"ה ישן. וכן אסף אמר עורה למה תישן ה' וגו' (תהלים מד כד), והנביאים מתנבאים ובוכים ואומרים אם אשכחך ירושלים וגו' (שם תהלים קלז ה), ולא כלם היה צריך לומר, אלא אמר להם הקב"ה בכיתם אתם, אף אני בוכה עמכם, לכך נאמר אם אשכחך ירושלים, אמר הקב"ה איני יכול לשכח אתכם. וכה"א על ידי ישעיהו התשכח אשה עולה וגו' (ישעיה מט טו), לכך נאמר אם אשכחך ירושלים לא על ציון בכו, שנאמר בזכרנו את ציון, בשבילה אומר תדבק לישוני לחכי אם לא אזכרכי (תהלים קלז ו), היכן הוא מזכיר, עומד בתפלה חייב להזכיר את ירושלים, (שנאמר [ולומר] ולירושלים עירך ברחמים תשוב, בברכת המזון אומר מנחם ציון ובונה ירושלים, בנביא מזכיר אותה, לכך נאמר אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי, [מהו על ראש שמחתי], זה אפר שנותנין בראש חתנים ובראש הכלה בראש שמחתם, לכך נאמר אם לא אעלה וגו'. זכור ה' לבני אדום וגו' (תהלים שם קל"ז ז), ולמה אדום, וכי אדום החריבה [תחלה] והלא בבל החריבה תחלה, ולמה הוא אומר זכור ה' לבני אדום, אלא שנתנבא שהבית, נבנה ואדום מחרבת אותו, לכך נאמר זכור ה' לבני אדום, א"ל הקב"ה ומה אזכור, א"ל זכור ה' יום שנכנס בן אחותו של טיטוס בבית המקדש וחרבו שלופה בידו והיה מוליך ומביא אותה עד שיצאת מלאה דם, ויצא הוא משבח ואמר עצמו הרג, העל אלה תתאפק ה' וגו' (ישעיה סד יא), אם לא בשבילנו, זכור בשבילך זכור חרפתך מני נבל, לכך נאמר זכור ה' לבני אדום, א"ל הקב"ה ולי אתם אומרים

the day of Jerusalem? Because the Psalmist prophesied that the Temple would be rebuilt and that Edom would destroy it. Therefore, it is said, Remember, O Lord, against the children of Edom the day of Jerusalem. The Holy One blessed be He, asked, And what particular thing will I remember? The Psalmist replied, remember O Lord, the day when the nephew of Titus came into the Temple, his drawn sword in his hand, and slashed back and forth until the blade was all bloody, and then came forth boasting, saying that he had slain God Himself. Will You refrain Yourself for these things, O Lord? Will You hold Your peace? (Isaiah 64:11). If not for our sake, then remember for Your sake. Remember that knave's vilification of You. Hence, Remember, O Lord, against the children of Edom the day of Jerusalem. The Holy One blessed be He, replied, Are you telling Me Remember? I will not forget. You too, remember, Remember what Amalek did unto you by the way as you came forth out of Egypt (Devarim / Deuteronomy 25:17). A man who forgets to take care of himself ought not ask another to remember for him. A parable of a king, When he himself ruled, his kingdom was steady; but when he became ill, his kingdom became unsteady. Thus the Holy One blessed be He said, When Israel are in exile, I am as one who is ill, if one dare speak thus, and My kingdom becomes unsteady. When will I be king? When the exile and Esau's kingdom cease to exist in the world, as is said, And saviors will come up on Mount Zion to judge the Mount of Esau; and the kingdom will be the Lord's (Obadiah 1:21). Another interpretation. When the Psalmist said, Remember, O Lord, against the children of Edom the day of Jerusalem, God replied, On account of that day I will bring ten days of trouble upon Edom. As Scripture says, Let all the inhabitants of the land tremble, For the day of the Lord comes (Joel 2:1), and says also, The day of the Lord in darkness, and not light (Amos 5:18). Accordingly, God said, I will bring all these days as days of trouble upon the children of Edom on account of the one day they brought upon you. Hence, Remember, O Lord, against the children of Edom the day of Jerusalem. The children of Edom said, Raise it, raise it, even to the foundation thereof (Tehillim / Psalms 137:7). God said to Esau, Woe to you, O fool, who would demand such a thing. Would a thief coming in to steal or a soldier entering a city search it out to its very foundations? Would he not seize what is right in front of him and go away? But you were not content to do this, instead you would raise it, raise it, even to the foundation thereof. Therefore, this very thing I will do to you, as is said, How are the things of Esau searched out. How are his things sought up. (Obadiah 1:6), and as is said I have made Esau bare, I have uncovered his secret places (Jeremiah 49:10). And the Holy One blessed be He, also said to the children of Esau, O you great fools. A man comes into a vineyard and eats until he is satisfied; then, perhaps, he gathers a few grapes and goes away. Does he say, I will gather from the vine even the gleaning grapes? Yet you did gather the grapes even unto the gleaning grapes. Therefore I will repay you in kind. Scripture says, If thieves came to you, if robbers by night, Would they not have stolen till they had enough? If the grape gatherers came to you, would they not leave some gleaning

זכור, אני איני שוכח, אתה זכור, שנאמר זכור את אשר עשה לך עמלק (דברים כה יז), שאדם ששכח עצמו אינו מבקש לזכור, משל למלך שהיה מולך מלכותו קיימת, כיון שחלה אין מלכותו קיימת, כך אמר הקב"ה בגלות כמו חולה, כביכול אין מלכותו מלכות קיימת, אימתי אני מלך, כשתעבור הגלות והמלכות שלה מן העולם, שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה (עובדיה א כא). ד"א זכור ה' לבני אדם וגו'. א"ל תחת יום אחד אני מביא עליהם עשרה ימים של צרה, וכה"א תקעו שופר בציון כי בא יום ה' כי קרוב (יואל ב א), למה זה לכם יום ה' הוא חשך ולא אור וגו' (עמוס ה יח), כל הימים האלה אני מביא עליהם ימים של צרה תחת יום אחד שהביאו עליכם, לכך נאמר את יום ירושלים האומרים ערו ערו וגו', אי שוטה כך היית עושה, גנב נכנס לגנוב, או חיל נכנס למדינה, שמא מחפשים עד התהום, לא מלפניהם נוטלין והולכין, ואת לא עשית כן, אלא אמרת ערו ערו עד היסוד בה, אף אני כך אעשה לך, שנאמר איך נחפשו עשו נבעו מצפוניו (עובדיה א ו), ואומר אני חשפתי את עשו גליתי [את] מסתוריו (ירמיה מט י), ועוד אמר להם הקב"ה שוטים שבעולם אדם נכנס לכרם ואוכל עד שישבע ולוקט ויוצא לו, שמא יאמר אלקוט עוללותי של גפן, ואתה לקחת עד העוללות, ואף אני משלם לך כך, שנאמר אם גנבים באו לך אם שודדי לילה וגו' (עובדיה א ה), לכך נאמר ערו ערו עד היסוד בה (תהלים קלז ז). בת בבל השדודה וגו' (שם שם תהלים קלז ח), למה קרא את אדם בת בבל, בבל החריבה הבית, ואדם החריבה הבית, מה שעשתה זו עשתה זו, לכך נאמר בת בבל, אמר לה הקב"ה אשרי שישלם לך את גמולך שגמלת לנו (שם שם תהלים קל"ז ח), מהו לנו, אמר להם הקב"ה לי ולהם גמלת יחד, ולא לישראל גמלת בלבד כל הרעות, אלא לי ולהם גמלת, לכך נאמר אשרי שיאחזו ונפץ את עולליך אל הסלע (שם שם תהלים קלז ט), אמר הקב"ה עתיד אני בעצמי לנפץ את עולליך אל הסלע, כשם שבעולם הזה נפצת את עולליהם ולא שמענו שבחרבן הבית נפצו את עולליהם

grapes? (Obadiah 1:5), but declares of you, The children of Edom said, Raise it, Raise it, even to the foundation thereof (Tehillim / Psalms 137:7). Oh daughter of Babylon, that are to be destroyed (Tehillim / Psalms 137:8). Why does the Psalmist call Edom the daughter of Babylon? Because Babylon was to destroy the Temple even as Edom was to destroy the Temple. What the one was to do, the other was to do. Therefore, the psalmist called Edom daughter of Babylon. The Holy One blessed be He, said to Edom, Happy will he be, that repays you as you have served us (Tehillim / Psalms 137:8). Why does the Psalmist say us? To show that the Holy One blessed be He said to Edom, At one and the same time, you have ill served both Israel and Me. It is not only Israel whom you did serve all kinds of evil. But Me, and them you did so serve. Hence, it is said Happy will he be, that takes and dashes your little ones against the rock, even as you did dash down your little ones in this world. But we have never heard that Edom, at the destruction of the Temple, dashed the little ones of Israel against the rock. We did hear that Edom led Israel out in chains, that Edom burn the Temple, and that Edom ravished the women, but we have never heard that Edom dashed down the little ones of Israel. But the Holy One blessed be He, spoke thus, As Edom has done to others, so I will do to Edom. As Nineveh is laid waste, carried away in to captivity; her young children dashed in pieces at the head of all the streets (Nahum 3:7, 10), so Happy will he be that takes and dashes your little ones. The Holy One blessed be He, said further, You did dash to pieces the work of My little ones who were the first to make Me king over them, for they said The Lord will reign forever and ever (Shemot / Exodus 15:18), and for their saying this, therefore, Out of the mouth of the little ones and sucklings did You ordain strength (Tehillim / Psalms 8:2). Hence the Psalmist goes on to say, Happy will he be that repays you as you have served us repays you no less and no more. It is the way of the world that if a man do no more than strike the son of an eparch, or the son of a king, the man's head will be cut off, or he will be burnt alive, or he will be crucified. But the Holy One blessed be He, does not repay thus, for it is said According to their deeds, accordingly He will repay, fury to His adversaries, recompense to His enemies (Isaiah 59:18). Hence, Happy will he be that repays you as you have served us. So, too, in the writings of Jeremiah occurs the verse You will render unto them a recompense, O Lord, according to the work of their hands (Lamentations 3:64). It is also written, Give them according to their deeds, and according to the wickedness of their endeavors; give them after the work of their hands, render to them their desert (Tehillim / Psalms 28:4). And it is also written, Let them be taken in the devices that they have imagined (Tehillim / Psalms 10:2). What devices did they imagine? They said, Come, and let us cut them off from being a nation; that the name of Israel may be no more said, And so will I cut them off, as is said, And there will not be any remaining of the house of Esau, for the Lord has spoken it (Obadiah 1:18). When it was asked of God, behold, You did

של ישראל, שמענו שיצאו בקולרין, ששרפו את הבית, ושכבו עם הנשים, ושנפצו העוללים לא שמענו, אלא כך אמר הקב"ה כשם שעשו כך אני עושה להם, פוט ולובים היו בעזרתך, גם היא לגולה הלכה בשבי וגוי' (נחום ג ט י), לכך נאמר אשרי שיאחז וגוי', אמר הקב"ה כשם שנפצת את עוללי שהמליכוני תחלה עליהם, ואמרו ה' ימלוך וגוי' (שמות טו יח), שנאמר מפי עוללים וגוי', לכך נאמר אשרי - שישלם לך את גמולך שגמלת לנו, לא פחות ולא יותר, בנוהג שבעולם אם יכה אדם בנו של אפרכוס או בנו של מלך, נוטלין את ראשו, ושורפין אותו, או צולבין אותו, אבל הקב"ה אינו כן, אלא כעל גמולות כעל ישלם, חמה לצריו גמול לאויביו (ישעיה נט יח), לכך נאמר את גמולך שגמלת לנו, וכן יש בספר ירמיה תשיב להם גמול ה' כמעשה ידיהם (איכה ג סד), וכתוב תן להם כפעלם [וגוי'] כמעשה וגוי' (תהלים כח ד), וכתוב יתפשו במזמות זו חשבו (שם תהלים י ב), מהו חשבו, אמרו לכו ונכחידם מגוי וגוי' (תהלים פג ה), אתה כן עשה להם, שנאמר תרדוף באף ותשמידם מתחת שמי ה' (איכה ג סו), אמר הקב"ה וכן אני עושה להם, שנאמר ולא יהיה שריד לבית עשו וגוי' (עובדיה א יח), אמרו לו הרי פרעת מאדום, ומבבל לא תפרע, א"ל עכשיו אני נפרע, שנאמר ושלמתי לבבל (וליושבי) [ולכל יושבי] כשדים את כל רעתם (ירמיה נא כד).

punish Edom, and will You not punish Babylon? God replied, Very soon I will punish her also, as is said, And I will render unto Babylon and to all the inhabitants of Chaldea all their evil that they have done in Zion (Jeremiah 51:24).

